

—
Верховний
Суд

ТИЖНЕВИЙ ДАЙДЖЕСТ

Практики Великої Палати
Верховного Суду

Рішення, внесені до ЄДРСР за
період з 05.11.2018 по 09.11.2018

2018/2

Показчик термінів

арешт майна, 2, 3

визнання недійсними правочинів, 30, 31

виконання зведеного виконавчого провадження, 16, 18

виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів, 31

виплати працівникам заробітної плати, 11, 14

виселення громадян без надання іншого жилого приміщення, 20
відшкодування шкоди, заподіяної протиправними діями суб'єкта
владних повноважень, 25

звернення громадян, 26, 27

оскарження постанови державного виконавця про стягнення
виконавчого збору, 15

право на гарантоване державою відшкодування коштів за
вкладами, 8

призначення пенсії за віком, 21, 22, 23, 24

стягнення середнього заробітку за час затримки розрахунку при
звільненні, 4

У разі якщо опис та арешт майна проводився державним виконавцем, скарга сторони виконавчого провадження розглядається в порядку, передбаченому розділом VII Цивільного процесуального кодексу України. Інші особи, які є власниками (володільцями) майна і які вважають, що майно, на яке накладено арешт, належить їм, а не боржникові, можуть звернутися до суду з позовом про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту.

22 серпня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в судовому засіданні справу за позовом Особи 3 до Особи 4, треті особи без самостійних вимог: Відділ примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, Публічне акціонерне товариство «Альфа-Банк», про зняття арешту з майна за касаційною скаргою ПАТ «Альфа-Банк» на рішення Каховського міськрайонного суду Херсонської області та ухвалу Апеляційного суду Херсонської області.

За результатами розгляду заяви Велика Палата прийняла постанову, в якій зазначила таке.

У порядку цивільного судочинства захист майнових прав здійснюється у позовному провадженні, а також у спосіб оскарження рішення, дії або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби. Спори, пов'язані з належністю майна, на яке накладено арешт, відповідно [до статей 15, 16 Цивільного процесуального кодексу України](#) розглядаються в порядку цивільного судочинства у позовному провадженні, якщо однією зі сторін відповідного спору є фізична особа, крім випадків, коли розгляд таких справ відбувається за правилами іншого судочинства.

У разі якщо опис та арешт майна проводився державним

виконавцем, скарга сторони виконавчого провадження розглядається в порядку, передбаченому [розділом VII ЦПК України](#). Інші особи, які є власниками (володільцями) майна і які вважають, що майно, на яке накладено арешт, належить їм, а не боржникові, можуть звернутися до суду з позовом про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту.

Суди першої й апеляційної інстанцій встановили, що позивач звернувся з позовом до відповідачів, вважаючи порушеним накладеним арештом на судно право власності на нього, визнане на підставі рішення Новокаховського міського суду Херсонської області від 18 жовтня 2010 року. Відповідачем у спорі визначений боржник, якому судно, на яке накладено арешт, більше не належить, а третіми особами, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, залучені орган державної виконавчої служби, який виконує судові рішення, а також банк, в інтересах якого накладено арешт. З огляду на вказане суди правильно визначили юрисдикцію у цій справі. Підстави для її розгляду за правилами адміністративного судочинства – відсутні.

Велика Палата Верховного Суду вважає необґрунтованими доводи ПАТ «Альфа-Банк» на підставі листа Верховного Суду України від 1 квітня 2014 року «Аналіз практики застосування судами статті 16 Цивільного кодексу України» стосовно того, що позивач обрав неправильний спосіб захисту, оскільки подав позов лише про зняття арешту з майна без вимоги про визнання права власності, а також про те, що у такому разі мають застосовуватись інші способи судового захисту, наприклад, оскарження постанови державного виконавця про арешт майна згідно зі [статтею 383 ЦПК України](#), припинення на підставі пункту 2 частини другої [статті 16 ЦК України](#) дії, яка порушує право.

Суди встановили, що право власності на судно було визнане за позивачем Новокаховським міським судом Херсонської області на підставі рішення, яке набрало законної сили. Тому позивач не мала повторно пред'являти вимогу про визнання права власності на судно одночасно з вимогою про зняття з нього арешту та виключення з акта опису й арешту майна.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 22 серпня 2018 року у справі № 658/715/16-ц (провадження № 14-299цс18) можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77590172>.

Спир про зобов'язання уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб визнати позивача кредитором і включити його вимоги до реєстру акцептованих вимог кредиторів не є публічно-правовим і має вирішуватися за правилами Цивільного процесуального кодексу України

29 серпня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула у судовому засіданні касаційну скаргу Публічного акціонерного товариства «ВіЕйБі Банк» в особі уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію ПАТ «ВіЕйБі Банк» на рішення Вінницького міського суду Вінницької області та постанову Апеляційного суду Вінницької області у справі за позовом Особи 3 до уповноваженої особи Фонду, ПАТ «ВіЕйБі Банк» про зобов'язання вчинити певні дії, стягнення середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні.

За результатами розгляду Велика Палата прийняла постанову, в якій зазначила таке.

Відповідно до частини другої [статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України](#) в редакції, чинній на час розгляду справи у суді першої інстанції, до адміністративних судів могли бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, крім випадків, коли щодо таких рішень, дій чи

бездіяльності [Конституцією](#) чи законами України встановлено інший порядок судового провадження.

Пункт 2 частини першої [статті 4 КАС України](#) у редакції, чинній на час розгляду справи судами апеляційної та касаційної інстанцій, передбачає, що публічно-правовим є, зокрема, спір, в якому хоча б одна сторона здійснює публічно-владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень, і спір виник у зв'язку із виконанням або невиконанням такою стороною зазначених функцій.

Отже, до справ адміністративної юрисдикції віднесені публічно-правові спори, ознакою яких є не лише спеціальний суб'єктний склад, але і їх виникнення з приводу виконання чи невиконання суб'єктом владних повноважень публічно-владних управлінських функцій.

[Цивільний процесуальний кодекс України](#) в редакції, чинній на час розгляду справи у суді першої інстанції, передбачав, що суди розглядають у порядку цивільного судочинства справи щодо захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів, які виникають, зокрема, з цивільних та трудових правовідносин, крім випадків, коли розгляд таких справ проводиться за правилами іншого судочинства (частина перша статті 15). Близький за змістом припис викладений у частині першій [статті 19 ЦПК України](#) у редакції, чинній з 15 грудня 2017 року.

Критеріями відмежування справ цивільної юрисдикції від інших є, по-перше, наявність у них спору про право, яке має існувати на час звернення до суду, а по-друге, суб'єктний склад такого спору, в якому однією зі сторін є, як правило, фізична особа.

Предметом спору у цій справі є зобов'язання уповноваженої особи Фонду визнати позивача кредитором ПАТ «ВіЕйБі Банк» і включити його вимоги до реєстру акцептованих вимог кредиторів,

а також стягнути з ПАТ «ВіЕйБі Банк» суму середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні у сумі 88 623 грн.

Оскільки спір є трудовим, спірні правовідносини регулюються [Кодексом законів про працю](#) України, [Законом України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР «Про оплату праці»](#) й іншими нормативними актами з урахуванням особливостей, передбачених [Законом України від 23 лютого 2012 року № 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»](#).

Згідно з пунктом 17 частини першої [статті 2 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»](#) уповноважена особа Фонду – це працівник Фонду, який від імені Фонду та в межах повноважень, передбачених цим [Законом](#) та/або делегованих Фондом, виконує дії із забезпечення виведення банку з ринку під час здійснення тимчасової адміністрації неплатоспроможного банку та/або ліквідації банку.

Відповідно до частини третьої [статті 37 зазначеного Закону](#) уповноважена особа Фонду діє від імені банку в межах повноважень Фонду.

Фонд безпосередньо або шляхом делегування повноважень уповноваженій особі Фонду з дня початку процедури ліквідації банку здійснює повноваження органів управління банку, складає реєстр акцептованих вимог кредиторів (вносить зміни до нього) та здійснює заходи щодо задоволення вимог кредиторів (пункти 1, 3 частини першої статті 48 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»).

Таким чином, з початком процедури ліквідації уповноважена особа Фонду є представником банку, який ліквідується, та здійснює під час ліквідаційної процедури повноваження органів управління банку. Банк зберігає свою правосуб'єктність юридичної особи та статус самостійного суб'єкта господарювання

до завершення процедури його ліквідації і внесення запису про це до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

Відповідно до частини восьмої [статті 49 Закону України](#) «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» вимоги, не включені до реєстру акцептованих вимог кредиторів, задоволенню в ліквідаційній процедурі не підлягають і вважаються погашеними.

Таким чином, реалізація уповноваженою особою Фонду повноважень щодо складення реєстру акцептованих вимог кредиторів впливає на те, чи будуть захищені трудові права працівника у його правовідносинах з банком як роботодавцем. Вказані повноваження не є владними у розумінні [КАС України](#), оскільки звільнений працівник банку й особа, яка здійснює під час ліквідаційної процедури повноваження органів управління банку, не перебувають в адміністративному підпорядкуванні. Крім того, позивач оскаржив бездіяльність уповноваженої особи Фонду не як суб'єкта владних повноважень, а як органу управління банком, з яким, як правильно встановив суд апеляційної інстанції, у позивача виник спір.

З огляду на те, що заявлені позовні вимоги зводяться до захисту трудових прав та інтересів позивача, а спірні правовідносини виникли у зв'язку з невиконанням уповноваженою особою Фонду обов'язку включити вимоги позивача щодо невиплаченої заробітної плати до реєстру акцептованих вимог кредиторів, цей спір не є публічно-правовим і має вирішуватися за правилами [ЦПК України](#).

Аналогічного правового висновку щодо застосування норм права у подібних правовідносинах Велика Палата Верховного Суду дійшла у постанові від 5 червня 2018 року у справі № 274/3529/16-ц.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 29 серпня 2018 року у справі № 127/10129/17 (провадження № 14-254цс18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77590184>.

Спір стосовно формування переліку вкладників, які мають право на гарантоване державою відшкодування коштів за вкладами за рахунок Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, та затвердження реєстру вкладників для здійснення гарантованих виплат належить до юрисдикції адміністративних судів

3 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула матеріали касаційної скарги Особи 3 на ухвалу Донецького окружного адміністративного суду від 29 вересня 2016 року та ухвалу Донецького апеляційного адміністративного суду від 21 грудня 2016 року у справі № 805/11/16-а за позовом Особи 3 до уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію Публічного акціонерного товариства «Радикал банк», Фонду про визнання протиправним та скасування рішення, зобов'язання вчинити певні дії.

За результатами розгляду Велика Палата прийняла постанову, в якій зазначила таке.

Після початку процедури ліквідації цього банку позивача було повідомлено про те, що його не включено до переліку вкладників, які мають право на відшкодування коштів за вкладами у гарантованому розмірі за рахунок Фонду, у зв'язку з визначенням нікчемним правочину (транзакції) із внесення позивачем на власний рахунок грошових коштів у сумі 200 тис. грн на підставі наказу уповноваженої особи Фонду.

Закриваючи провадження у справі, Донецький окружний адміністративний суд керувався тим, що цей спір не містить ознак публічно-правового з огляду на висновок, викладений у постановах Верховного Суду України від 16 лютого та 15 червня

2016 року (справи № 21-4846а15 та № 21-286а16).

Проаналізувавши встановлені судами обставини цієї справи, Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що спір стосовно права на відшкодування коштів за вкладами фізичних осіб за рахунок коштів Фонду в межах граничного розміру відшкодування коштів за вкладами, гарантованого державою, є публічно-правовим, має особливий характер і стосується виконання окремої владної функції Фонду, а саме організації виплат відшкодувань за вкладами (пункт 4 частини другої статті 4 Закону України від 23 лютого 2012 року № 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»), тому його не можна вважати спором у зв'язку з процесом ліквідації банку.

На ці правовідносини не розповсюджуються норми статті 12 Господарського процесуального кодексу України, а тому юрисдикція господарських судів на такі спори не поширюється.

При цьому Велика Палата Верховного Суду зазначила, що Фонд як юридична особа публічного права виконує спеціальну функцію у сфері гарантування вкладів фізичних осіб, уповноважена особа Фонду в цьому випадку виконує від імені Фонду делеговані ним повноваження щодо гарантування вкладів фізичних осіб, а тому спір стосовно формування переліку рахунків, за якими вкладники мають право на відшкодування коштів за вкладами за рахунок коштів Фонду, із визначенням сум, що підлягають відшкодуванню, та затвердження реєстру відшкодувань вкладникам за рахунок коштів Фонду є публічно-правовим і належить до юрисдикції адміністративних судів.

Аналогічна правова позиція висловлена у постановках Верховного Суду: від 18 квітня 2018 року (справа № 813/921/16) – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73837593>;

від 23 травня 2018 року (справа № 820/3770/16) – <http://reyestr.court.gov.ua/>

[Review/74506073](#);

від 20 червня 2018 року (справа № 805/2090/17-a) – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75296566>;

від 27 червня 2018 року (справа № 820/3664/16) – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75286879>;

від 27 червня 2018 року (справа № 813/2943/16) – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75286936>;

від 3 жовтня 2018 року (справа № 803/1251/16) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77590111>;

від 17 жовтня 2018 року (справа № 804/16419/15) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77607659>;

від 17 жовтня 2018 року (справа № 813/6429/15) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77700176>;

від 17 жовтня 2018 року (справа № 820/893/16) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77696942>;

від 17 жовтня 2018 року (справа № 808/8955/15) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77696651>;

від 17 жовтня 2018 року (справа № 812/148/16) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77696695>;

від 31 жовтня 2018 року (справа № 802/351/16-a) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77654177>;

від 31 жовтня 2018 року (справа № 815/2229/16) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77684985>.

Щодо законності закриття провадження у справі в частині позовних вимог про визнання протиправним та скасування рішення уповноваженої особи Фонду про визнання нікчемним правочину (трансакції) із внесення позивачем 9 липня 2015 року на власний банківський рахунок у ПАТ «Радикал банк» грошових коштів у сумі 200 тис. грн Велика Палата Верховного Суду зазначила таке.

Встановлена правова природа згаданого рішення унеможлиблює здійснення судового розгляду щодо визнання його недійсним, а тому позовні вимоги про визнання протиправним та скасування оскаржуваного рішення уповноваженої особи Фонду не можуть розглядатися в судах (у тому числі господарських).

Відповідна правова позиція відображена у постановках Великої Палати Верховного

Суду:

від 11 квітня 2018 року (справа № 910/12294/16) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74188635>;

від 16 травня 2018 року (справа № 910/24198/16) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74506114>;

від 17 жовтня 2018 року (справа № 804/16419/15) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77607659>;

від 31 жовтня 2018 року (справа № 802/351/16-а) – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77654177>.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 3 жовтня 2018 року у справі № 805/11/16-а (провадження № 11-783ап18) можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77590166>.

Застосування тимчасового порядку фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 року № 595, щодо виплати працівникам заробітної плати (грошового забезпечення, суддівської винагороди, інших передбачених законодавством виплат тощо) можливе виключно за період розміщення установи, з якою ці працівники перебували у трудових відносинах, на тимчасово неконтрольованій території України

3 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в порядку письмового провадження заяву Особи 3 про перегляд з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої [статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України](#) в редакції, чинній на час звернення із заявою до суду, постанови Вищого адміністративного суду України від 12 вересня 2017 року у справі № 820/730/16 за позовом Особи 3 до Територіального управління Державної судової адміністрації України в Донецькій області про

визнання дій незаконними й зобов'язання вчинити певні дії.

За результатами розгляду Велика Палата прийняла постанову, в якій зазначила таке.

З 13 листопада 1978 року по 27 лютого 2014 року позивач працював на посаді судді Київського районного суду міста Донецька. 12 листопада 2015 року Особа 3 був звільнений з названої посади у зв'язку з досягненням 65 років. 7 грудня 2015 року позивач звернувся до ТУ ДСА України в Донецькій області з заявою, в якій просив: надати довідку відповідного зразка про заробітну плату для обчислення щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці; здійснити відповідні розрахунки та виплатити позивачу грошову компенсацію за невикористані дні відпустки по 31 грудня 2013 року; здійснити відповідні розрахунки в частині нарахування позивачу грошової компенсації за невикористані дні відпустки за 2014–2015 роки; здійснити відповідні розрахунки та виплатити позивачу заробітну плату за період з серпня 2014 року по 23 листопада 2015 року; здійснити нарахування та виплатити Особі 3 вихідну допомогу в розмірі десяти заробітних плат. ТУ ДСА України в Донецькій області, надавши позивачу довідку про заробітну плату для обчислення щомісячного грошового утримання судді у відставці, відмовило Особі 3 у задоволенні вказаної заяви в іншій частині.

Вищий адміністративний суд України постановою від 12 вересня 2017 року скасував судові рішення судів попередніх інстанцій про задоволення позовних вимог та у задоволенні адміністративного позову Особи 3 до ТУ ДСА України в Донецькій області відмовив.

Вищий адміністративний суд України, застосувавши до спірних правовідносин положення пунктів 3 та 4 Тимчасового порядку фінансування бюджетних установ, здійснення

соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 року № 595](#), дійшов висновку про те, що законодавством України, яке діяло у період спірних правовідносин, не було передбачено фінансування судів, у тому числі щодо виплати суддівської винагороди суддям, які працювали у судах, розташованих у зоні проведення антитерористичної операції на непідконтрольній Українській владі території, і не були в установленому [законом](#) порядку прикріплені (переведені) до іншого суду на підконтрольну територію. При цьому, за висновком суду касаційної інстанції, у ТУ ДСА України в Донецькій області як головного розпорядника бюджетних коштів не було правових підстав для проведення позивачу спірних виплат (грошової компенсації та суддівської винагороди) за період діяльності суду на території проведення антитерористичної операції, яка непідконтрольна Українській владі.

Водночас у подібних правовідносинах Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ ухвалами від 16 грудня 2015 року № 6-26551ск15 та від 6 січня 2016 року № 6-31052ск15 залишив без змін рішення судів першої та апеляційної інстанцій про задоволення вимог позивачів. Суд висловив позицію, що працівники судів, розташованих на території Донецької та Луганської областей, на якій здійснювалася антитерористична операція, мають право на виплату заробітної плати (суддівської винагороди) за період виконання своїх трудових обов'язків до зміни територіальної підсудності справ цим судам. При цьому Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ у вказаних судових рішеннях дійшов висновку про неможливість застосування до спірних

правовідносин положень пунктів 3 та 4 Тимчасового порядку фінансування.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні касаційними судами одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, Велика Палата Верховного Суду з огляду на зміст пункту 3 зазначеного Порядку дійшла висновку, що застосування цього Порядку щодо виплати працівникам заробітної плати (грошового забезпечення, суддівської винагороди, інших передбачених законодавством виплат тощо) можливе виключно за період розміщення установи, з якою ці працівники перебували у трудових відносинах, на тимчасово неконтрольованій території України.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 3 жовтня 2018 року у справі № 820/730/16 (провадження № 11-111за18) можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77696490>.

Спір з приводу оскарження постанови державного виконавця про стягнення виконавчого збору підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства, незалежно від того, яким органом, у тому числі судом якої юрисдикції, було видано виконавчий документ, що знаходився на примусовому виконанні у державного виконавця

17 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в порядку письмового провадження касаційну скаргу Особи 3 на ухвалу Окружного адміністративного суду міста Києва від 18 квітня 2017 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 1 червня 2017 року у справі № 826/5195/17 за позовом Особи 3 до Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України про визнання протиправною і скасування постанови.

З матеріалів позовної заяви убачається, що рішенням Жовтневого районного суду міста Запоріжжя від 19 червня 2014 року в цивільній справі № 2-881/2011 (провадження № 2/331/641/14) задоволено частково позов Публічного акціонерного товариства комерційного банку «Укргазбанк» до Особи 3, третя особа – Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «МКС-Інвест», про звернення стягнення на предмет іпотеки.

23 березня 2017 року, після винесення постанови про закінчення виконавчого провадження по вищезазначеній справі, державний виконавець виніс постанову про стягнення з боржника виконавчого збору.

Вважаючи цю постанову державного виконавця протиправною, позивач звернувся до адміністративного суду з позовом про її скасування.

Відмовляючи у відкритті провадження в адміністративній справі, окружний адміністративний суд, з висновками якого погодився і суд апеляційної інстанції, керувався тим, що оскаржувану постанову державний виконавець виніс у межах виконавчого провадження, відкритого з виконання виконавчого листа, виданого Жовтневим районним судом міста Запоріжжя за результатами розгляду цивільної справи, а тому на підставі частини першої [статті 74 Закону](#) України від 2 червня 2016 року [№ 1404-VIII «Про виконавче провадження»](#) цей позов підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства судом, який видав виконавчий документ.

Велика Палата Верховного Суду, аналізуючи відповідні правові положення у сукупності з обставинами цієї справи, дійшла висновку, що спір з приводу оскарження постанови державного виконавця про стягнення виконавчого збору, прийнятої під час дії Закону України «Про виконавче провадження», підлягає розгляду в порядку адміністративного

судочинства незалежно від того, яким органом, у тому числі судом якої юрисдикції, було видано виконавчий документ, що знаходився на примусовому виконанні у державного виконавця.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 17 жовтня 2018 року у справі № 826/5195/17 (провадження № 11-801 апп18) можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77696491>.

Оскарження відповідного рішення та дій державного виконавця органу державної виконавчої служби під час виконання зведеного виконавчого провадження, у якому об'єднано виконання судових рішень, ухвалених судами за правилами різних юрисдикцій, підлягає розгляду за правилами адміністративного судочинства

17 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула касаційну скаргу Публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» на постанову Київського апеляційного господарського суду від 23 квітня 2018 року та ухвалу Господарського суду Чернігівської області від 7 березня 2018 року у справі № 5028/16/2/2012 за скаргою ПАТ НАК «Нафтогаз України» на дії головного державного виконавця Відділу примусового виконання рішень Управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Чернігівській області Л. у справі про стягнення з Відкритого акціонерного товариства «Облтеплокомуненерго» 4 906 261,27 грн.

Дослідивши наведені в касаційній скарзі доводи та перевіrivши матеріали справи, Велика Палата встановила таке.

На виконання рішення про стягнення з ВАТ «Облтеплокомуненерго» заборгованості у розмірі 4 906 261,27 грн Господарський суд Чернігівської області видав наказ від 3 квітня 2012 року у справі № 5028/16/2/2012. 25 квітня 2012 року державний

виконавець УДВС виніс постанову про відкриття виконавчого провадження № 32349359 з виконання вказаного наказу.

Виконавче провадження № 32349359 було приєднано до зведеного виконавчого провадження № 15700088, а 19 лютого 2018 року до скаржника надійшла постанова про зупинення виконавчих дій у зведеному виконавчому провадженні № 15700088 в частині стягнення заборгованості за спожитий природний газ з виконавчими документами, зокрема, за наказом від 3 квітня 2012 року у справі № 5028/16/2/2012.

2 березня 2018 року ПАТ «НАК «Нафтогаз України» подало до господарського суду скаргу на дії органу державної виконавчої служби.

Ухвалою Господарського суду Чернігівської області від 7 березня 2018 року скаргу ПАТ «НАК «Нафтогаз України» на дії головного державного виконавця УДВС залишено без розгляду.

Обґрунтовуючи прийняту ухвалу, залишену без змін постановою Київського апеляційного господарського суду від 23 квітня 2018 року, господарський суд вказав на порушення скаржником встановленого пунктом «а» частини першої [статті 341 Господарського процесуального кодексу України](#) десятиденного строку на оскарження дій або бездіяльності державного виконавця, враховуючи також відсутність заяви про поновлення такого строку.

ПАТ «НАК «Нафтогаз України» подав до Верховного Суду касаційну скаргу, вмотивовану доводами про порушення судами попередніх інстанцій норм процесуального права, а саме щодо застосування норм [ГПК України](#). Скаржник вказав, що суди неправильно визначили форму правової колізії щодо строків оскарження дій державного виконавця, передбачених частиною першою [статті 341 ГПК України](#) (десятиденний строк) і частиною п'ятою [статті 74 Закону України від 2 червня 2016 року](#)

№ 1404-VII «Про виконавче провадження» (десять робочих днів) як спеціальною нормою закону, та, як наслідок, неправильно визначили принцип врегулювання такої колізії.

Велика Палата Верховного Суду з цього приводу дійшла висновку, що оскільки чинне законодавство не регулює іншим чином порядок судового оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця під час виконання зведеного виконавчого провадження, у якому об'єднано виконання судових рішень, ухвалених судами за правилами різних юрисдикцій, то у такому випадку застосовується частина перша статті 287 Кодексу адміністративного судочинства України і вказані справи слід розглядати за правилами адміністративного судочинства.

Аналогічна правова позиція висловлена у постановвах Верховного Суду:

від 14 березня 2018 року (справа № 660/612/16-ц) – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73001394>;

від 6 червня 2018 року (справа № 921/16/14-г/15) – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74660021>;

від 12 вересня 2018 року (справа № 906/530/17) – <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76615350>.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 17 жовтня 2018 року у справі № 5028/16/2/2012 (провадження № 12-192гс18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77607634>.

Велика Палата Верховного Суду підтвердила висновок Верховного Суду України, згідно з яким при вирішенні спорів за вимогами нового власника житла про усунення перешкод у користуванні власністю шляхом виселення колишнього власника житла, яке було предметом іпотеки, судам слід застосовувати положення статті 40 Закону України «Про іпотеку» та статті 109 Житлового кодексу УРСР

31 жовтня 2018 року за результатами розгляду касаційної скарги Особи 4 на судові рішення, ухвалені у цивільній справі за позовом Особи 3 до Особи 4, який діє у своїх інтересах та в інтересах неповнолітнього Особи 5, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, – Служба у справах дітей, про усунення перешкод у користуванні приватною власністю шляхом виселення і вселення, Велика Палата Верховного Суду прийняла постанову, в якій зазначила таке.

У справі, що розглядається, новий власник, який придбав житло на прилюдних торгах, не може користуватися своєю власністю, оскільки попередній власник, який втратив право власності на житло, відмовляється виселятися з нього.

Вирішуючи спір, суди попередніх інстанцій керувалися тим, що до спірних правовідносин про усунення перешкод у користуванні майном підлягають застосуванню вимоги [статті 391 Цивільного кодексу України](#).

Про необхідність застосування до спірних правовідносин [статті 391 ЦК України](#) і захист права нового власника майна дійшла висновку і колегія суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду, яка, передаючи справу на розгляд Великої Палати Верховного Суду, вважала за необхідне відступити від висновків щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладених у раніше ухвалених постановах Верховного Суду України (від

22 червня 2016 року у справі № 6-197цс16 та від 21 грудня 2016 року у справі № 6-1731цс16).

Разом з тим з усталеної практики Верховного Суду України вбачається, що у такому випадку необхідно захистити права колишнього власника, застосувавши положення [статті 109 Житлового кодексу УРСР](#), яка передбачає можливість виселення попереднього власника лише з наданням іншого жилого приміщення.

Згідно зі статтею 1 Першого протоколу до [Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод](#) від 4 листопада 1950 року кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених [законом](#) і загальними принципами міжнародного права. Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.

У рішенні від 7 липня 2011 року у справі «Серков проти України» (заява № 39766/05), яке набуло статусу остаточного 7 жовтня 2011 року, Європейський суд з прав людини зазначив, що пункт 2 статті 1 Першого протоколу до Конвенції визнає, що держави мають право здійснювати контроль за використанням майна шляхом уведення в дію «законів».

Таким [законом](#), на переконання Великої Палати Верховного Суду, є [стаття 109 ЖК УРСР](#), яка закріплює правило про неможливість виселення громадян без надання іншого жилого приміщення.

У постановках від 22 червня 2016 року у справі № 6-197цс16, від 21 грудня 2016 року у справі № 6-1731цс16, застосовуючи до подібних правовідносин [статтю 40 Закону України](#) від

5 червня 2003 року № 898-IV «Про іпотеку» та статтю 109 ЖК УРСР, що установлюють загальне правило про неможливість виселення громадян без надання іншого жилого приміщення, Верховний Суд України діяв згідно із законом.

Тим самим Велика Палата Верховного Суду не вбачає підстав для відступу від правового висновку Верховного Суду України про застосування [статті 40 Закону України «Про іпотеку»](#) та [статті 109 ЖК УРСР](#), викладеного у постановах від 22 червня 2016 року у справі № 6-197цс16 та від 21 грудня 2016 року у справі № 6-1731цс16, оскільки такий правовий висновок є законним та обґрунтованим, враховує вимоги як вітчизняного, так і міжнародного законодавства про дотримання положень статті 1 Першого протоколу до Конвенції, та практики ЄСПЛ.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 31 жовтня 2018 року у справі № 753/12729/15-ц (провадження № 14-317цс18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77696631>.

Велика Палата Верховного Суду підтвердила висновок Верховного Суду України щодо застосування норми права при вирішенні питання щодо призначення пенсії за віком замість переведення з одного виду пенсії на інший в порядку частини третьої статті 45 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»

31 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в порядку письмового провадження касаційну скаргу Конотопського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Сумської області на постанову Харківського апеляційного адміністративного суду від 7 листопада 2017 року у справі за позовом Особи 3 до Конотопського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Сумської області про визнання дій неправомірними та зобов'язання вчинити дії.

За результатами розгляду Велика Палата прийняла постанову, в якій зазначила таке.

У листопаді 2007 року Особа 3 звільнився з роботи і починаючи з 1 січня 2008 року отримує пенсію за вислугу років, призначену відповідно до пункту «а» [статті 55 Закону України від 5 листопада 1991 року № 1788-XII «Про пенсійне забезпечення»](#) (робітники локомотивних бригад і окремі категорії працівників, які безпосередньо здійснюють організацію перевезень і забезпечують безпеку руху на залізничному транспорті та метрополітенах).

18 травня 2017 року Особа 3, досягнувши 60-річного віку, звернувся до Конотопського об'єднаного УПФУ із заявою про призначення пенсії за віком на підставі [Закону України від 9 липня 2003 року № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»](#).

Конотопське об'єднане УПФУ листом від 26 травня 2017 року повідомило позивача, що право призначення довічної пенсії ним використано, тому немає підстав розглянути заяву від 18 травня 2017 року про первинне призначення пенсії за віком.

Вважаючи неправомірними дії відповідача щодо відмови у призначенні пенсії за віком із застосуванням показника середньої заробітної плати в Україні за попередні три календарні роки, позивач звернувся із позовом до суду.

Задовольняючи позовні вимоги, суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що у цьому випадку має місце призначення іншої пенсії за Законом України [«Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»](#), а не переведення з одного виду пенсії на інший, оскільки позивачу було призначено пенсію за вислугу років відповідно до [статті 55 Закону України «Про пенсійне забезпечення»](#), який передбачає інші підстави та порядок призначення пенсії. За призначенням пенсії відповідно до Закону України [«Про загальнообов'язкове](#)

державне пенсійне страхування позивач звернувся у січні 2017 року вперше, тому Конотопське об'єднане УПФУ має враховувати показник середньої заробітної плати за три календарні роки, що передують року призначення нового виду пенсії (пенсії за віком).

Такий висновок Харківського апеляційного адміністративного суду повністю узгоджується з позицією Верховного Суду України, викладеною в постанові від 29 листопада 2016 року у справі № 133/476/15-а (№ 21-6331а15), згідно з якою частиною третьою статті 45 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» регламентовано порядок переведення з одного виду пенсії, призначеної саме за цим Законом, на інший, тому якщо особі було призначено пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення», який передбачає інші підстави та порядок призначення пенсії, а в подальшому при досягненні пенсійного віку така особа виявила бажання отримувати пенсію за віком відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», слід вважати, що за призначенням такої пенсії особа звертається вперше, і має місце саме призначення пенсії за віком, а не переведення з одного виду пенсії на інший. Отже, показник заробітної плати має враховуватися за три календарні роки, що передують року призначення нового виду пенсії, а не той, що враховувався під час призначення попереднього виду пенсії.

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що немає підстав для відступлення від такого висновку Верховного Суду України щодо застосування норми права (призначення пенсії за віком замість переведення в порядку частини третьої статті 45 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування») у подібних правовідносинах.

Обґрунтовуючи свій висновок, Велика Палата Верховного Суду не погодилася з доводами Касаційного адміністративного

суду у складі Верховного Суду, що з часу набрання чинності [Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»](#) (за історичним та нормативним підходами до розуміння положень цього Закону) більшість положень [Закону України «Про пенсійне забезпечення»](#) втратили чинність, у зв'язку із чим державні пенсії, які раніше призначалися на підставі вказаного Закону, призначаються на підставі Закону України [«Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»](#).

Та обставина, що механізм і порядок обчислення та виплати пенсій за вислугу років з 1 січня 2004 року здійснюється на підставі Закону України [«Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»](#) за формулою, що встановлена для пенсії за віком, не впливає на те, що призначення пенсії за вислугу років передбачено положеннями [Закону України «Про пенсійне забезпечення»](#).

При цьому статтю 9 Закону України [«Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»](#) не передбачено такого виду пенсії, як пенсія за вислугу років. Разом з тим частина третя статті 45 зазначеного Закону регламентує порядок переведення з одного виду пенсії, призначеної саме за цим Законом, на інший.

При зверненні особи, якій було призначено пенсію за вислугу років у порядку [Закону України «Про пенсійне забезпечення»](#), до територіальних органів ПФУ із заявою про призначення пенсії за віком на підставі Закону України [«Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»](#) має місце саме призначення такого виду пенсії, а не переведення згідно з частиною третьою статті 45 зазначеного Закону, а тому позиція суду касаційної інстанції, що пенсія за вислугу років призначається за Законом України [«Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»](#), є необґрунтованою.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 31 жовтня 2018 року у справі № 876/5312/17 (провадження № 11-731апп18) можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77654163>.

Спiр про вiдшкодування шкоди, завданої протиправними дiями органу мiсцевого самоврядування, вiдповiдно до статтi 1173 Цивiльного кодексу України, враховуючи суб'єктний склад учасникiв процесу, пiдлягає розгляду в порядку господарського судочинства

31 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в порядку спрощеного позовного провадження касацiйну скаргу Приватного пiдприємства «Мирком-1» на ухвалу Артемiвського мiськрайонного суду Донецької облaстi та ухвалу Апеляцiйного суду Донецької облaстi у цивiльнiй справi за позовом ПП «Мирком-1» до Виконкому Миронiвської селищної ради, Миронiвської селищної ради, третя особа, яка не заявляє самостiйних вимог щодо предмета спору, – Комунальне пiдприємство «Мирком», про вiдшкодування шкоди.

За результатами розгляду Велика Палата прийняла постанову, в якiй зазначила таке.

Критерiями розмежування мiж справами цивiльного та господарського судочинства є одночасно суб'єктний склад учасникiв процесу та характер спiрних правовiдносин.

У справi, яка розглядається, встановлено, що сторонами у справi є юридичнi особи – позивач ПП «Мирком-1» та вiдповiдачi: Виконком Миронiвської селищної ради й Миронiвська селищна рада; позов заявлено з пiдстав вiдшкодування шкоди, заподiяної протиправними дiями суб'єкта владних повноважень вiдповiдно до [статтi 1173 Цивiльного кодексу України](#); вимоги юридичної особи до суб'єкта владних повноважень не об'єднуються з вимогою вiршити публiчно-правовий спiр.

Вказані обставини виключають розгляд цього спору в порядку цивільного судочинства, який в силу вимог [статей 1, 2 Господарського процесуального кодексу України](#) (у редакції, чинній на час звернення до суду з позовом) віднесений до компетенції господарського суду.

Враховуючи викладене, Велика Палата Верховного Суду погоджується з висновками судів попередніх інстанцій, що спір між сторонами підлягає розгляду в порядку господарського судочинства, і суд першої інстанції, з яким погодився й апеляційний суд, обґрунтовано закрит провадження у справі на підставі пункту 1 частини першої [статті 205 Цивільного процесуального кодексу України](#) у редакції, чинній на час постановлення ухвали.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 31 жовтня 2018 року у справі № 219/7195/16-ц (провадження № 14-337цс18) можна ознайомитися за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77700153>.

Ненадання відповіді на заяву, подану в порядку, визначеному Законом України «Про звернення громадян», є бездіяльністю відповідача як суб'єкта владних повноважень при здійсненні ним управлінських функцій, а тому такі справи підлягають розгляду за правилами Кодексу адміністративного судочинства України

31 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в порядку письмового провадження касаційну скаргу Особи 10 на ухвали Харківського окружного адміністративного суду від 10 жовтня 2016 року та Харківського апеляційного адміністративного суду від 1 грудня 2016 року у справі за позовом Особи 10 до начальника Головного управління Національної поліції в Харківській області Д. про зобов'язання вчинити певні дії.

Дослідивши наведені в касаційній скарзі доводи та перевіrivши матеріали справи, Велика Палата Верховного Суду встановила

таке.

Особа 10 неодноразово звертався до начальника Київського ВП ГУНП у Харківській області із заявами про внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про злочин у порядку [статті 214 Кримінального процесуального кодексу України](#) щодо невиконання КП «Харківводоканал» судового рішення та вчинення хуліганських дій, а також про вжиття заходів щодо припинення постійних телефонних дзвінків КП «Харківводоканал» з погрозами про відключення позивачу холодного водопостачання.

Вважаючи протиправними дії начальника ГУНП у Харківській області, які полягають в порушенні ним [Закону України від 2 липня 2015 року № 580-VIII «Про національну поліцію»](#) щодо припинення дій Комунального підприємства «Харківводоканал», виражених у постійних телефонних дзвінках позивачу, а також у порушенні вимог [Закону України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР «Про звернення громадян»](#) порядку та строків розгляду його заяв, Особа 10 звернувся до суду.

Харківський окружний адміністративний суд ухвалою від 10 жовтня 2016 року, залишеною без змін ухвалою Харківського апеляційного адміністративного суду від 1 грудня 2016 року, відмовив Особі 10 у відкритті провадження в цій справі, мотивуючи своє рішення тим, що справу не належить розглядати в порядку адміністративного судочинства, оскільки спірні правовідносини в цій справі не пов'язанні безпосередньо зі здійсненням владних управлінських функцій.

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що спір у цій справі виник з приводу бездіяльності відповідача як суб'єкта владних повноважень при здійсненні ним управлінських функцій (ненадання відповіді на заяви Особи 10 від 25 січня, 25 квітня та 13 червня 2016 року, подані в порядку, визначеному [Законом](#)

України «Про звернення громадян»), а тому ця справа підлягає розгляду за правилами Кодексу адміністративного судочинства України.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 31 жовтня 2018 року у справі № 820/5416/16 (провадження № 11-873апп18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77685029>.

Спори про визнання недійсними будь-яких правочинів (договорів), укладених боржником, стосовно якого порушено справу про банкрутство, мають розглядатися в порядку господарського судочинства

31 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в порядку спрощеного позовного провадження касаційну скаргу Особи 29 на ухвалу Березнівського районного суду Рівненської області та ухвалу Апеляційного суду Рівненської області у цивільній справі за позовом прокурора Костопільського району Рівненської області в інтересах Особи 3, Особи 4, Особи 5, Особи 6 до Публічного акціонерного товариства «Промінвестбанк», Приватного підприємства «Фірма Біна», треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору: приватний нотаріус Рівненського МНО Ч., Комунальне підприємства «Рівненське ОБТІ», треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору: Особа 8 на інші, про визнання правочинів недійсними, визнання іпотеки припиненою, виключення з Державного реєстру іпотек та Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна записів про державну реєстрацію обтяження майнових прав на нерухоме майно.

За результатами розгляду заяви Велика Палата прийняла постанову, в якій зазначила, що справа переглядалася судами

неодноразово.

Під час чергового розгляду справи в суді першої інстанції встановлено, що ухвалою Господарського суду Рівненської області порушено провадження в справі про банкрутство відповідача.

Банк заявив клопотання про закриття провадження у справі у зв'язку з тим, що спір має розглядатися в межах провадження про відновлення платоспроможності боржника у порядку господарського судочинства.

Ухвалою Березнівського районного суду Рівненської області провадження у справі закрито у зв'язку із тим, що вимога до боржника, щодо якого порушено процедуру банкрутства, не підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства. Ухвалою Апеляційного суду Рівненської області ухвалу суду першої інстанції залишено без змін.

Третя особа Особа 29 оскаржила зазначені ухвали у касаційному порядку.

Ухвалою Верховного Суду справу передано на розгляд Великої Палати Верховного Суду у зв'язку з тим, що учасник справи оскаржує судові рішення з підстав порушення правил предметної чи суб'єктної юрисдикції.

Перевіривши доводи касаційної скарги та вивчивши матеріали справи, Велика Палата Верховного Суду дійшла таких висновків.

Умови та порядок відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом та застосування ліквідаційної процедури з метою повного або часткового задоволення вимог кредиторів передбачені [Законом України від 14 травня 1992 року № 2343-XII «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»](#).

Частиною четвертою [статті 10 цього Закону](#) визначено, що суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство,

вирішує усі майнові спори з вимогами до боржника, у тому числі спори про визнання недійсними будь-яких правочинів (договорів), укладених боржником; стягнення заробітної плати; поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника, за винятком спорів, пов'язаних із визначенням та сплатою (стягненням) грошових зобов'язань (податкового боргу), визначених відповідно до [Податкового кодексу України](#), а також справ у спорах про визнання недійсними правочинів (договорів), якщо з відповідним позовом звертається на виконання своїх повноважень контролюючий орган, визначений [Податковим кодексом України](#).

Указана норма кореспондується з положеннями пункту 7 частини першої [статті 12 Господарського процесуального кодексу України](#) (у редакції, чинній на час розгляду справи судами попередніх інстанцій), яким визначено, що господарським судам підвідомчі справи у всіх майнових спорах з вимогами до боржника, стосовно якого порушено справу про банкрутство, зокрема у спорах про стягнення заробітної плати, та застосовується незалежно від суб'єктного складу сторін.

Справи у відповідних спорах відносяться до виключної підсудності того господарського суду, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство (частина дев'ята [статті 16 ГПК України](#)). Такі майнові спори розглядаються та вирішуються господарським судом за правилами позовного провадження, передбаченими [ГПК України](#), з урахуванням особливостей, встановлених [Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»](#), у межах провадження у справі про банкрутство без порушення нових справ.

Відповідно до пункту 1 частини першої [статті 205 Цивільного процесуального кодексу України](#) (у редакції,

чинній на час розгляду справи в судах) суд своєю ухвалою закриває провадження у справі, якщо справа не підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства.

Установивши, що ухвалою Господарського суду Рівненської області порушено провадження у справі про банкрутство ПП «Фірма Біна», та звернувши увагу на те, що предметом спору у справі, що розглядається, є вимоги про визнання недійсними правочинів, укладених ПП «Фірма Біна», суди дійшли обґрунтованого висновку про наявність підстав, передбачених пунктом 1 частини першої [статті 205 ЦПК України](#) (у редакції, чинній на час розгляду справи в судах), для закриття провадження у цій цивільній справі, оскільки ця справа не підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства, а повинна розглядатися господарським судом, який розглядає справу про банкрутство.

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду від 31 жовтня 2018 року у справі № 564/1770/13-ц (провадження № 14-260цс18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77696481>.

Спори, які виникають під час здійснення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, своїх повноважень щодо виконання судових рішень відповідно до Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2011 року № 845, підлягають розгляду за правилами адміністративного судочинства

31 жовтня 2018 року Велика Палата Верховного Суду розглянула в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи касаційну скаргу Управління

Державної казначейської служби України у м. Маріуполі Донецької області на постанову Донецького апеляційного господарського суду від 27 червня 2018 року та ухвалу Господарського суду Донецької області від 14 травня 2018 року у справі № 905/2087/17 за позовом Публічного акціонерного товариства «Укртелеком» в особі Дніпропетровської філії ПАТ «Укртелеком» до Управління соціального захисту населення Кальміуського району Маріупольської міської ради про стягнення 127 949,19 грн.

Судовими рішеннями, що переглядалися Великою Палатою у цій справі, було задоволено скаргу ПАТ «Укртелеком» в особі Дніпропетровської філії ПАТ «Укртелеком» на бездіяльність Управління Держказначейства у м. Маріуполі, в якій скаржник просив: визнати незаконними та протиправними дії Управління Держказначейства у м. Маріуполі щодо повернення без виконання наказу Господарського суду Донецької області від 30 жовтня 2017 року; зобов'язати Управління Держказначейства у м. Маріуполі здійснити дії, що передбачені Порядком виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2011 року № 845.

За результатами розгляду Велика Палата прийняла постанову, в якій зазначила таке.

Аналіз законодавства в сукупності дає підстави для висновку про те, що Держказначейство не є ані органом примусового виконання судових рішень, ані учасником, зокрема стороною виконавчого провадження, і, відповідно, не здійснює заходів з примусового виконання рішень у порядку, визначеному [Законом України від 2 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження»](#), а є встановленою Порядком виконання рішень особою, що, зокрема, здійснює безспірне списання коштів за

рішеннями судів про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів.

Господарський процесуальний кодекс України та Закон України «Про виконавче провадження» передбачають порядок оскарження лише рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби або приватного виконавця під час примусового виконання ними судових рішень і лише до судового органу, який видав виконавчий документ.

Згідно з положеннями частини першої статті 5 Кодексу адміністративного судочинства України кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси.

Отже, зважаючи на характер правовідносин у цій справі, Велика Палата Верховного Суду вважає, що суди першої та апеляційної інстанцій дійшли помилкових висновків про можливість ПАТ «Укртелеком» в особі Дніпропетровської філії ПАТ «Укртелеком» оскаржити бездіяльність Управління Держказначейства у м. Маріуполі до господарського суду, який видав виконавчий документ.

Висновок Великої Палати щодо застосування норм права у цій постанові: спори, які виникають під час здійснення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, своїх повноважень щодо виконання судових рішень відповідно до Порядку виконання рішень про стягнення коштів розглядаються адміністративними судами згідно з нормами, визначеними [КАС України](#).

Детальніше із текстом постанови Верховного Суду 31 жовтня 2018 рок у справі № 905/2087/17 (провадження № 12-237гс18) можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77801410>.

Тижневий дайджест практики Великої Палати Верховного Суду. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 05.11.2018 по 09.11.2018 / Упоряд: д-р юрид. наук О. Р. Кібенко; відпов. за вип.: канд. юрид. наук Р. Ш. Бабанли. — Київ, 2018. — Вип. 2. — 34 стор.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень Великої Палати. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

